СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК L. Ч. 68. Джерзі Сіті, Н. Дж., четвер, 26-го березня 1942. No. 68. Jersey City, N. J., Thursday, March 26, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

Американські Летуни Знищили в Бурмі Несподіваним Атаком 40 Японських Літаків - През. Рузвелт Проти Шестої Колюмни, що Поширює Сплетні Пятої Колюмни - 500 Тисяч Німців Зачали Офензиву, Кажуть Совети

НЕЛСОН ПРОТИВИТЬСЯ ПРОТИ-РОБІТНИЧОМУ ЗАКОНОДАВСТВУ

ВАШИНГТОН. — Доналд М. Нелсон, голова Военної Продукційної Ради, зізнаючи перед комітетом палати послів в справі нових законопроектів, заявив, що конгрес повинен дати 30 днів часу на добровільне зречення робітництва у справі домагань подвійної заплати за працю в суботи, неділі й свята. Він заявився проти намаганого законодавства в справі знесення 40-годинного тижня праці, страйків в замкнених фабриках та додаткової платні за працю поза приписаними годинами. Нелсон казав, що подібне законодавство може внести великі непорядки та заколот в американській продукції. Він рівнож виступив проти пропонованого зиску до 6% з тих контрактів, які заключено з фірмами, що виробляють военне знаряддя. Таке ограничення, твердив він, не дозволить малим підприємствам брати участь у военній продукції.

КПО І А.Ф.П. ЗРІКАЮТЬСЯ БОНУСІВ ЗА СУБОТИ Й НЕДІЛІ

ВАШИНГТОН. — Провідники Конгресу Промислової Організації та Американської Федерації Праці згодилися добровільно зректися тих бонусів, які одержували робітники за працю в суботу, неділю та свята. За це вони настоюють, щоб робітники одержували півтора-денну платню за кожний шестий день праці в тиждень, як рівнож додаткову платню за працю, виконану поза 8 годин кожнього дня. КПО пішов ще далі та рішив, що за 7. день праці в тижні робітники повинні одержувати подвійну платню.

ПРЕЗИДЕНТ РУЗВЕЛТ ПРОТИ „ШЕСТОЇ КОЛЮМНИ"

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт виступив проти тих людей, які своїми сплетнями, поговірками, перешіптуванням і т. п. чинять чимало лиха та помагають ворожій „пятій колюмні" в Америці. Тих людей охрестив він „шестою колюмною". Їх праця, продовжав президент, проявляється в ґазетах, радіових промовах, на ріжних чайних і кактелевих забавах і це завдяки тим людям, що „пята колюмна" може виконувати свою роботу. Президент твердив, що багато людей не визнається на робітничій ситуації, тому падає жертвою всяких спекуляцій. Хоч президент цього не сказав, одначе його замітки були звернені проти того шуму, який вчинився навколо нових законопроектів в справі знесення 40-годинного тижня праці.

ЄІКОРСКІ ВІДВІДАВ ПРЕЗИДЕНТА РУЗВЕЛТА

ВАШИНГТОН. — Ґен. Владислав Сікорскі, премієр польського уряду в Лондоні, був на авдієнції в президента Рузвелта та зложив йому звіт зо стану польської армії. Виходячи з Білого Дому Сікорскі сказав репортерам, що аліянти виграють цю війну, якщо вони будуть придержуватися засад Атлянтійського Чартеру. Польща казав він, не підносить жадних територіяльних претенсій, особливо у відношенні до Росії, щоб тим не шкодити загальній аліянтській справі. Сікорскі казав, що він настоював на тому, щоб Америка давала всебічну поміч Советській Росії як теж тим польським військам та повстанцям, що боряться проти Німеччини.

КАНАДА ПРОДОВЖУЄ ПОБОРОВИЙ ВІК ДО ТРИДЦЯТИ ЛІТ

ОТТАВА (Канада). — Премієр МекКензі Кінґ заявив в Палаті Громад, що уряд поширює поборовий вік від 24. до 30. року життя. Він оголосив рівнож цілий ряд інших ухвал та заряджень, що відносяться до з[illegible]нять в рільництві. Рівнож переведено ухвали в справі мобілізації інжинірів та інших техніків, як теж жінок до не-боевих военних занять.

АМЕРИКА ЗНОВУ ПОСИЛАТИМЕ ХАРЧІ ДО ФРАНЦУЗЬКОГО -МАРОКА

ВАШИНГТОН. — З Вашинґтону повідомляють, що американський уряд знову почне висилати харчі до Французького Марока, бо уряд Петена дав запевнення, що французька фльота не піде в німецькі руки. Вправді ці запевнення не беруться надто поважно, бо вже раз французи передали свою торговельну фльоту в Індо-Китаю Японії, одначе в теперішний критичний момент це бодай на короткий час відпружить відносини між Америкою та Францією.

УСПІХИ АМЕРИКАНСЬКИХ ЛЕТУНІВ В БУРМІ

КУНМІНҐ (Китай). — Летуни Американської Добровольчої Ґрупи здобули великі успіхи, бо знищили 40 японських літаків в несподіваному нападі на летунський майдан в Чіенґмей. Подібні напади виконано рівнож на летовище в Лямпун, одначе не подано, які були там висліди. Перший напад виконали американські летуни в 7. годині рано, коли японці наоливлювали свої літаки та приготовлялися до лету.

ЯПОНЦІ ПОНОВНО БОМБАРДУЮТЬ КОРЕҐІДОР

ВАШИНҐТОН. — Департамент війни повідомляє, що японські літаки в силі 54, доконали чергового рейду на форт Кореґідор, що вважають вступом до давно заповідженої японської офензиви на Батаанський Півостров. Головна кватира ген. Вейнрайта подає, що американські війська зістрілили 3 японські літаки. На суходолі, каже комунікат, американсько-филипинські відділи відбили льокальні напади японців.

ЗАТОПЛЕНО ДВА АМЕРИКАНСЬКІ НИЩІВНИКИ

ВАШИНҐТОН. — Департамент маринарки подає, що два американські нищівники, а саме „Пилсбурі" та „Едсол" були знищені підчас геройської морської боротьби біля острова Яви, в якій були заанґажовані великі японські сили. Крім того в тій битві американці втратили кружляк „Гюстон", нищівник „Попп" та канонірку „Ашвіл". Японці втратили в тій самій битві багато більше кораблів.

НІМЦІ КИДАЮТЬ ПІВ МІЛІОНА НОВИХ ВОЯКІВ НА СОВЄТСЬКИЙ ФРОНТ

МОСКВА. — Німці майже на всіх відтінках почали ставити дуже сильний опір, подають советські звідомлення. Вони кинули в останніх часах пів міліона нового війська, щоб здержати наступ советських військ. В багатьох місцях вони повели сильні протинаступи. Водночас советські кола признають, що їхня офензива, ведена безнастанно впродовж війни, потягнула в їхніх матеріялах немалі втрати. Вслід за тим потрібно всякої помочи з боку Британії і Америки, щоб ті втрати заповнити.

БРИТІЙЦІ СТОРПЕДУВАЛИ ІТАЛІЙСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ

ЛОНДОН. — Британські кола тепер подали про вислід битви, яка зайшла з італійськими силами і британським конвоєм на Середземнім морі, що віз засоби до острова Мальта. Італійці вихвалялись, що затопили в тім конвою багато британських военних і торговельних кораблів. Британці кажуть, що сталось щось цілком противно. Італійцям вдалось затопити лише один транспортовий корабель, зате італійці зазнали більшого ушкодження, бо торпеда влучила в італійський корабель тяжкої ваги. Конвой заїхав щасливо до місця призначення.

ПІДГОТОВКА НАЦІВ НА БАЛКАНІ

АНКАРА. — В добре поінформованих колах говорять, що німці скупчують на Балкані великі сили в цілі загального наступу на Близький Схід. На острові Крета вони скупчили сто величезних транспортових літаків і десять тисяч повітряного війська. Подібні скупчення військ вони довершили в усіх інших стратеґічних точках на Балкані та на деяких островах на Середземнім морі. Після всякої правдоподібности німці з весною, можливо десь в половині квітня, зачнуть зо всіх сторін загальний наступ, через Туреччину, в напрямку Іраку, Сирії, Палестини, а з Лібії в напрямку Єгипту.

ВОЄННІ ГРОМИ.—Знаменита світлина нового 35,000-тонового британського военного корабля „Дюк оф Йорк", як він пробує свої гармати на повному морю. Хвилі досягають веж на покладі. Корабель має 10 гармат 14-цалевих. Це один з 5 кораблів, що основи під них заложено було в 1939. році.

ЯПОНЦІ ПРИЗНАЮТЬ, ЩО ДОБА ЇХ БЛИСКУЧИХ ПЕРЕМОГ СКІНЧИЛАСЬ І ВОНИ ТЕПЕР В ДЕФЕНЗИВІ

БЕРЛІН. — Японські ґазети коментують статтю офіційного пресового представника японської фльоти, капітана Гідеа Гірайде, в якій він говорить, що так виглядає, що час блискучих перемог Японії тепер припинився і Японія перейде до дефензиви. Зате табор Обєднаних Держав є в офензиві. Він перестерігав перед таким станом речей і говорив, що дефензива не може виграти війни. Обєднані Держави, говорив він, приготовляються до широко закроеного нападу на саму Японію при помочи літаків. Хоч багато летунських маток знищили японські збройні сили, проте в короткому часі Обєднані Держави дістануть скріплення і матимуть разом досить летунських маток, говорив Гірайде. Він теж перестерігав своїх краянів перед думкою, що мовляв, Японія, захопивши стільки чужих країв, стала під оглядом ключевих сирівців самовистарчальною. Це дуже небезпечна думка, говорив він. Бо хоч ті захоплені території потенціонально містять в собі багато сирівців, але треба ще багато і довго працювати, щоб могти ті сирівці видобувати і продукувати.

ЯПОНІЯ ХИТАЄТЬСЯ, КАЖЕ КУРТІН

КАНБЕРА. — Австралійський премієр Джан Куртін у промові до вояків заявив, що Японія осягнула вже вершок своеї мілітарної слави і відтепер буде клонитись вдолину. Свої передбачення він опирав на „найбільш авторитетних джерелах". Японія, осягнувши великі територіяльні здобутки, які виносять сто разів стільки, що її матірній край, понесла водночас величезні жертви, яких вона не має чим заступити. Резерви її вичерпані, а сили Обєднаних Держав постійно ростуть. Відтепер Японія зачне зазнавати розчарувань і переконається, як їй ще далеко до перемоги. Те саме буде з Італією і Німеччиною, говорив Куртін.

КИТАЙЦІ ТЕЖ ДУМАЮТЬ, ЩО ЯПОНІЯ ХИЛИТЬСЯ ВНИЗ

ЧУНҐКІНҐ.—Китайський підсекретар заграничних справ, П. С. Фу, заявив, що Японія вже пройшла вершок своїх мілітарних здобутків і відтепер зачне зазнавати поразок. Це не випадково витягнено ґенерала МекАртура з Батану і звелено йому обняти команду над силами Обєднаних Держав, говорив Фу. До офензиви на Японію Обєднані Держави приготовлялись довший час. А тепер, коли вже підготовка готова, вони віддали провід над силами знаменитому свому ґенералоси, який вславився розумом і відвагою. Китай, говорив Фу, має повне довіря до сил Обєднаних Держав.

АМЕРИКАНСЬКІ МАТЕРІЯЛИ ЛЕТЯТЬ ПОВІТРЯМ

НЮ ДЕЛЬҐІ. — До Індії прибув відомий американський журналіст, Раймонд Клапер, який звідтам вислав свої репортажі до Америки. Він каже, що свою подорож з Єгипту до Індії відбув в „тягаровім" літаку, який віз на собі паки ріжних военних матеріялів. Клапер далі говорить, що велика скількість американських матеріялів їде нині повітрям і приїздить на місце десять разів скорше, ніж кораблями.

БРИТІЙЦІ ГОТУЮТЬСЯ ДО ІНВАЗІЇ

ЛОНДОН. — З приходом весни англійці знов готуються до можливої німецької інвазії на їх край. Вкупі з тим міністер домашньої оборони, сер Джан Ендерзон, заявив, що всі люди в разі спроби німців окупувати Анґлію, повинні поводитись спокійно, не вештатись і виконувати те, що до них належить. Ендерзон далі заявив, що німці впродовж зими будували масово транспортові безмоторові літаки, (глайдери) і після всякої правдоподібности вони будуть при помочи тих „глайдерів" наїздити чужі землі. Вони побудували такі літаки, що один з них може вести на собі 150 узброєних вояків.

ҐІТЛЕР ТВОРИТЬ ПОЛІЦІЇ ДЛЯ ПАНУВАННЯ НАД ІНШИМИ

КАЇРО. — В захоплених британцями документах знайдено розпорядок Гітлера, щоб німецькі вояки вже тепер готувались до „почесної" повоєнної ролі, а саме до поліціювання світу. По війні і по вигрі німці — каже Гітлер — буде багато таких підбитих народів, що не захочуть співпрацювати з німцями і їх треба буде постійно приборкувати. Для того мусить бути створена спеціяльна поліція з вишколених і загартованих війною німців, які ніколи не змішувалисяб з місцевим „пролетарським" населенням, а все задержували свою німецьку вищість і були сторожами німецької ґеґемонії.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Therее months	$2.50

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Президент до Робітників

Що американський робітник хотів би більше заробляти і жити в кращих умовинах, це річ зрозуміла. Що він до того змагає і за тим побивається, це його право. А якби з цього права не користав, то тим виявляв би, що він сам не знає, в якому краю він живе, та який є дух того демократичного ладу, який маємо в Америці. Це навіть означалоб підкопування того ладу. Бож теж і через те, що не користуємось правами, які нам прислугують, доводимо мимоволі до того, що може згодом наступити така диктатура, як її бачимо в Европі, де робітник не має ніякого голосу, а є звичайним невільником.

Та другий бік цеї проблєми є той, що коли так є, то не можна робітникови робити в таких часах як теперішні щось таке, що нищить наш край і той порядок, який дає робітникови ще найкращі привилеї з усіх інших країв у світі. Зокрема не можна робітникови робити ніяких перешкод в змаганню нашого краю до перемоги над ворогами, бо програ краю є теж прогрою робітництва. Ось те мав на думці президент Рузвелт, висилаючи листа до предсідника Конґресу Промислових Орґанізацій.

Президент остерігає робітництво, що ми втратимо наші свободи, якщо програємо війну. Якщоб так сталось, то на цьому найбільше втратилоб робітництво. Щодо цього нема найменшого сумніву. Воно втратилоб ті права, що їх здобуло довгими зусиллями і жертвами, як теж втратилоб вигляди на здобуття тих нових прав і привилеїв, яких плянує домагатись в найближчій будуччині.

Президент підкреслює зовсім слушно, що не вартує свободи той, що не вміє чи не хоче її боронити. Тому і американську свободу вдержимо тільки тоді, коли буде видно на кожному кроці, що ми рішені понести найбільші жертви, щоб вдержати надалі наш спосіб життя і думання.

Президент вкінці переконаний, що свобідний американський робітник видасть з себе більше енерґії й посвяти ніж той, що живе і працює як невільник в націстичній Німеччині, чи під диктатурами.

Ось той безпосередній зворот президента Рузвелта до робітників знайде цілком певно симпатичний відгук серед усього робітництва. Президент дає тим до зрозуміння, що в тій критичній для краю хвилині американський робітник є рішальним чинником. Це він рішає сьогодня про перемогу чи виграє в такий самий спосіб як і ті вояки, що стоять у бойових лініях. В таких обставинах робітники можуть дати тільки одну відповідь. Ту саму, яку дають американські вояки, що наставляють свою грудь, щоб боронити свій край. Щодо цього президент може бути цілком спокійний.

З АМЕРИКАНСЬКИХ ПРОБЛЄМ

Своїми розмірами та далекойдучими наслідками, теперішня війна є найбільшою того роду завірухою, яку тільки знає людська історія. Сотки міліонів людського роду поклали на терезки цеї війни своє буття-життя, бо від того, як ця війна закінчиться, залежатиме біг дальшого світового поступу. Усе те відчуває також Америка, може більше як яка інша нація в світі. Правда, Америка покищо не потерпіла великих втрат в порівнанні з тими, що їх понесли інші народи. Та перед нею стоїть головний тягар ведення дальшої війни з тоталітарними державами. Анґлія, Росія, Китай і міліони поневолених народів Европи ждуть на американську поміч. Цеї помочі потребують вони в людському матеріялі, у воєнних доставах, в грошах, харчевих посилках, а крім цього потребують ще й морально-духового провідництва. Це останнє таке саме важне як і матеріяльна допомога. Ось тому Америка стоїть перед великими проблємами. Проти себе має двох потужних ворогів, Німеччину і Японію з їхніми меншими й більшими союзниками. Дуже часто чуємо ґолоси від ріжних американських провідників, що Америка мусить сконцентрувати свої сили в першу чергу проти одного з тих ворогів, а щойно потім звернутись проти другого.

Гітлєр ворог ч. 1.

Та майже одноголосна опінія є та, що Німеччина є для Америки грізнішим ворогом ніж Японія. І тому треба з нею скорше впоратися. Німеччина з високо розвинутою технікою, зо своїм динамічним імперіялізмом, з теоріями непримиримого расизму й т. п. може куди більше нанести шкоди ніж Японія. Якщо навіть Америка кинулаб всі свої сили проти Німеччини, то Китай та Індія, при умові їх реорґанізації, зможуть самі здержати Японію. Але якщо Америка перекине всі свої сили проти Японії, то хтож тоді буде в силі здержати Німеччину? Якщо Гітлєр вдарить на Африку, Близький Схід чи Еспанію, він ужиє всі сили, що їх не мусить держати на московському фронті. Знову в обличчі того великого завдання, перед яким стоїть СССР, є майже неможливим припускати, щоб Совети могли вислати якусь допомогу Обєднаним Державам. Зрештою, від довшого часу большевики не перестають говорити про відкриття другого фронту проти Німеччини. А це пояснюють тим, що Совети не надіються самі перемогти Німеччину без активної допомоги з боку Обєднаних Держав. Зима вже добігає до кінця й хто зна, чи большевицька армія зможе далі продовжати з успіхом свій натиск на німецькі війська. Тимбільше, що, як кажуть, німці готуються до великої офензиви проти Росії та захочуть перемінити „оборонну війну" в „блискавичну".

Велика Британія та Атлянтик.

Ще є інші причини, які промовляють за те, щоб Америка звернула перший свій удар в сторону Німеччини, а не Японії. Якщо Америка буде змушена відтягнути свою фльоту з Атлянтику на Пацифік, щоб вести успішно війну проти Японії, Атлянтик остане майже без охорони та відкритий для німецької фльоти. Европа є куди ближче до Америки ніж Японія. Отже, цілий Атлянтик стане свавільним полем для німецьких і італійських субмарин; що більше: німці зможуть тоді напасти на Ісляндію та окупувати цю важну базу, на якій задержуються американські й анґлійські кораблі, що везуть харчі й поживу до Анґлії. Це означалоб голодову смерть Великої Британі. Бо не зважаючи на це, що Америка стала „арсеналом демократій", значіння Великої Британії у цій війні, величезне. Вона сама продукує багато зброї, й навіть після того, як Америка поставить свою воєнну продукцію на висоті свого завдання, Анґлія буде важним чинником у війні. Крім того, Велика Британія має бути американською воєнною базою у випадку аліянтського наїзду на европейський континент. Деякі з американських знавців припускають, що при найбільшім зусиллі Америки та її аліянтів Німеччину можна перемогти протягом 18 місяців. Японію, кажуть вони, можна тоді змусити зложити зброю протягом 10—12 місяців. Виходить, що за два і пів року можнаб закінчити цю другу світову війну.

Обєднані Держави і СССР.

Третьою та не меншважною проблємою, яка сушить американські голови, це відношення аліянтів до Советського Союзу, чи большевиків до Обєднаних Держав. Большевики отверто говорять, що в Америці та Анґлії не хочуть іти цілою парою сили до війни з Німеччиною, ніби розуміючи, що довша війна на сході Европи цілком ослабить не тільки Гітлєра, але також Сталіна. Знову в Обєднаних Державах многі переконані, що Росія хоче всіх перехитрити, теж Анґлію і Америку, а загальне добро вимагає, щоб з цеї війни вийшла сильною демократія, а не Сталін й диктатура.

Щодо Росії, то знаменний факт, є той, що большевицький уряд далі не позволяє американським і анґлійським експертам удатися на советсько-німецький фронт, щоб наочно переконатися про воєнну ситуацію. Що більше, американські літаки, призначені для Росії, обсаджуються большевицькими летунами зараз по їх прибуттю до Аляски,так, якби не було довіря до американських летунів.

Та ось ті непорозуміння є мабуть більше політичного характеру. А прихильники всебічної допомоги Советському Союзови твердять, що „політика" може почекати. І дораджують вдарити на Німеччину ще тоді, поки червона армія ще сильна та держить на східному фронті головні сили гітлєрівської Німеччини.

Ось ті важні й скомпліковані проблєми тяжать над американським урядом. Не зважаючи на те, з надходячою весною та зо сподіваним оживленням на всіх боєвих фронтах, а головно в Европі, Америка мусить ділати швидко, щоб не датися заскочити несподіваним потягненням ворога. А тому наш уряд цілком певно зверне всю свою увагу на найважнішу справу, а нею є розгром Гітлєра.

Українська Академія Наук у Башкірії

Торонтонський російський півтижневик „Вестнік" (із 13. березня) подає статтю якогось Бориса Е. Аганова, в якій він пише про теперішний побут і діяльність Української Академії Наук.

Ця Академія Наук, як відомо, находилася в Києві. Підчас німецького наступу на Київ УАН перебралася вглиб Советів і тепер находиться в Уфі, столиці маленької Башкірської автономної советської республіки (край у південно-західній Уральщині, що займає частини бувшої оренбурської, уфської, самарської й пермської ґубернії).

Аганов пише, що недавно він був на сесії УАН в Уфі. В минулому УАН була великою орґанізацією вчених. Вона мала 20 дослідних інститутів і біля півтора тисячки вчених. Персонал її складався з 3,170 люда, а річний бюджет перевижчав 40 мілонів рублів. УАН мала бібліотеку з 14 міліонами томів книжок. Отже третю по величині бібліотеку в Сов. Союзі. Відділи УАН були в Києві, Дніпропетровському та Харкові. В ляборaторіях було цінне модерне знаряддя.

Далі Аганов згадує про вклад УАН в науку. Вичисляє президента УАН Богомольця, що найшов новий спосіб переливки (трансфузії крови, який тепер дуже помічний для ранених вояків. Згадує про заслуги академіка Шмальгавзена в ділянці механізму тваринного розвитку; академіка Палладіна, що зробив цінні досліди про мозок; Заболотного досліди про чуму; математичні праці академіка Крилова, експеріменти академіка Лейпунського з розбиванням атому і др.

Праця УАН для Башкірії.

Аганов каже, що праця УАН не переривається й не ослаблюється. З України перевезено в Уфу ріжне наукове знаряддя та ляборaторії, а також більшість книг. Академіки вбільшості примінюють тепер своє знання в воєнному виробництві, як муніційні заводи і др.

Згадана сесія УАН відбувалась пять днів у великій салі Башкірського совєту наркомів. У сесії брали участь 87 учених. Всі вони говорили про свою працю для воєнної справи.

Характеристичною чертою сесії — пише Аганов — було те, що більша частина дослідної роботи відносилась до місцевостей, куди ті вчені були вислані з огляду на війну. Як лише вчені прибули в Башкірію, негайно занялися місцевими проблємами, що вже давно потребували розсліду. Досліди, зроблені українськими вченими про головні багатства Башкірської республіки надзвичайно цікаві. Їх ґеольоґічні розсліди викрили стільки покладів земного вугілля, що сьогодні вже в Башкірії можна створити велику промисловість. Башкирія може не лише покрити ним все своє запотребування палива, але й висилати вугілля в інші частини Советів.

У північній частині Башкірії ті українські вчені викрили поклади бакситу (алюмінiової руди). Кажуть, що поклади тієї руди невичерпні. Ґеольоґи УАН також відкрили в підніжжі східного Уралу величезні поклади високоякісного марганцю (досі марганець довозили з інших частин Советів для уральського стальового й металюрґічного промислу).

Також українські вчені зробили успішні досліди над рощенням у Башкірії нових хліборобських ростин, а також найшли спосіб, як збільшити врожай цукрового буряка в в тій країні. — („Новий Шлях").

ТИПОВИЙ ВОЯК АМЕРИКАНСЬКИХ ЕКСПЕДИЦІЙНИХ СИЛ

Сержант Осип Ковба, роджений в Америці від чехословацьких родичів, був вибраний кореспондентом часопису „Ню Йорк Таймс" як типовий член Американських Експедиційних Сил, що тепер стоять у Лондоні.

Призваний якраз рік тому, сержант Ковба, 22-літний нюйорчанин, був взятий з цивільного життя, де він завзято працював на звання технічного спеціяліста й одягнули його в уніформ. Тепер, після однорічного тяжкого вишколу, він став членом Армії Злучених Держав, яка розходиться по світі й буде бачити боротьбу в багатьох місцях.

Ранньої осени 1940 року Осип Ковба взяв відпустку з праці, як ляборaторний помічник у Флішман Ляборaторії в Бронкс, щоб зареєструватися згідно з асентирунковими розпорядженнями. В той же час він був вечірним студентом хемії Бруклинського Політехнічного Інституту.

Його номер на льосованні у Вашинґтоні був 48. Він зголосився до місцевої поборової комісії та чекав покликання. Воно прийшло в середині лютого 1941, а 11. березня 1941 р. він спакував пару річей у ранець та зявився до центру що дає призначення і того вечера вже був на Форті Дикс. За тиждень відїхав до Кемп Лі, де працював в таборовій лічниці.

За три місяці його відправили до Ерлінґтон Кентонмент, де перейшов ще три місяці пильного вишколу. Потім коротке перебування у Форті Майер. Після того три місяці у шпиталі у Волтер Рід, Дистрикт Коломбія, де він вивчився на помічника зубного лікаря. Тоді знова назад до Ерлінґтон, де дістав призначення до його теперішньої частини.

Не знаючи куди він їде, зиґзаґами перебрався через Атлянтик та висів в Північній Ірляндії. Недавно пароплавом та потягом приїхав до Лондону. — (Фліс).

КОЖНИЙ СВІДОМИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

Андор Козма.

Зимно, Тепло, Літепло!

Доктор Чоп мав несподіване щастя: в далекій-далекій околиці одідичив по тітці неуправний кусник ґрунту. Не було там більше нічого, лише криниця, та ця криниця від непамятних часів додавала цьому кусникові деякої вартости, бо вода в ній була дуже студена й було її дуже й дуже багато. Сусіди в літі посилали туди службу за водою, а віддячувались за цю чемність так, що всякі два-три роки посилали кошик лісових овочів, черниць або свіжих яєць.

Доктор Чоп вдивлявся вдумчиво в те поле з криницею. Що з ним почати? По старому оставити не міг, бо черниць не їв, а свіжі яйця вже певно смерділи, заки прийшлося йому заплатити податок від криниці.

— Вже знаю! — викликнув він нараз, вдаряючись по чолі. — Основую тут лікувальне заведення холодною водою!

Доктор Чоп не мав грошей, тому не міг видумати щось мудрішого, а кожному, який замало має того металю, можна тільки порадити, оснувати заведення лікування холодною водою, бо це найдешевше, а при тому найдохідніше в світі.

— Що до того потрібне?

Холодна вода, тузин простирал, кілька коців, буда, умебльована негибльованими лавками, н е м и л о с е р д н и й, шорсткий парубчак, якого звуть купельником або масажистом, фірмова таблиця вимальована оливною фарбою з написю „Лікувальне заведення холодною водою" і кілька оголошень та кільканацять чемностевих реклям у найпочитніших часописах.

Цього треба й більше нічого.

Та доктор Чоп мав більші пляни із своїм кусником землі, тому уложив напис у чотирьох словах: Лікувальня холодною водою і санаторія.

Перед такими величавими словами нинішні люди, яких головною метою є лікування, не були в силі устоятися. Заведення доктора Чапа розвивалося так гарно, що до двох літ міг давати такі оголошення з доходів одідиченої криниці:

„Лише студінь! Гартуймо наше тіло! Сталім наші нерви! Вихісновуймо методу доктора Чопа лікування холодною водою, що одинока в Зимній Воді, в санаторіиї сполученій із лікувальним заведенням холодною водою, під особистим заведенням і управою доктора Чопа може відбуватися.

Зимна Вода, положена в найгарнішій закутині наших гір, це природне джерело, багате в залізо, арсен, сірку, вугіль, фосфор, кисень, сіль, йод, хльор і літій. Повітря багате в озон. Прогульки в усі околиці. Залізнича стація зовсім близько, всього дві години дороги. Вилікування під ґарантією з ревматизму, ослаблення членів і нервів, катаральних занедужань, недокровности, блідниці, затовщення, захоріння нирок і жолудка та жіночих недуг. Знаменита кухня, умірковані ціни.

Ближчі інформації в купелевого інспектора".

Публика напливала до лікувального заведення в Зимній Воді, щоби продовжити собі життя на землі. Та і метода доктора Чопа була дуже приманлива. Ті люди, які не хочуть дати себе лікувати, люблять, щоб із ними поводитися по-приятельськи, а зате ті, які задумують перейти якесь лікування, вважають за потрібне, щоб лікар їх мучив і щоб помагав їх здоровлю своєю суверенною грубістю. А головним принципом лікувальної методи доктора Чопа було, що хорі мусіли видержати всякі муки та неприємности.

У Зимній Воді люди мусіли ходити босоніж, аж їм підошви кровавилися, виганяли їх без капелюха, коли сонце найбільше пекло. Голодні не діставали нічого їсти, а спрагненим було заборонено пити, втомлені не сміли спати. А хто боявся холодної води, безупину обливали його нею. Колиж він і це видержав, попадався у немилосердні руки масажиста,

Тому, що підприємство доктора Чопа розвивалося так гарно, запустив він своє шпаковате волосся аж на рамена, ходив усе чорно зодягнений та називав себе професором. Вкінці заанґажував молодого лікаря-асистента доктора Чепа. Цей доктор Чеп боксувався з хорими, а називав це лікувальною руханкою.

Це все хорі видержували, бо людина неправдоподібно сильне сотворіння. Все переносить, чим більше його мучити, тим лекше видужає.

Одного дня сказав доктор Чеп до доктора Чопа: „Пане професор! Я довідався, що ви маєте шіснацятьлітню дочку в інституті анґлійських дівчат. Отже я люблю вашу дочку..."

— Ах, пане докторцю! таж ви ще й не бачили її!

— Це нічого не шкодить. Я люблю вашу дочку та прошу, щоб ви віддали її мені за жінку.

— Яким правом?

— Таким правом, що я не гадаю в безконечність працювати на вас. Хочу бути вашим зятем і тимсамим спільником вашого підприємства. Підприємство доволі гарно розвинулося, що й двох людей може ділитися доходами. Мені вже наприкрилися моїх дванацятьсот ґульденів, бо я знаю, що вам двацять, трицять разів стільки нарік паде в кишеню завдяки вашій глупій холодній криниці та завдяки моїй фаховій помочі.

Доктора Чопа розсердили ці щирі, прості слова його асистента, тому без пардону викинув його за двері.

Доктор Чеп присягнув собі, що пімститься.

Кілька днів пізніше прочитав доктор Чоп у лікарському часописі статтю під заголовком: „Небезпеки лікування студеною водою. Написав д-р Чеп, колишній асистент заведення лікування студеною водою у Зимній Воді".

У цій статті зясував він дуже обєктивно, що завдяки довголітнім досвідам, які поробив у Зимній Воді, прийшов до перекопання, що холодна вода шкодить здоровлю. Ріжні недуги, як нервові, захоріння мозку й серця, лисіння, ґіхт, дріжання членів і багато інших захорінь прискорювало лікування холодною водою. Треба би, так кінчилася стаття, щоб ми вкінці отворили очі та вернулися до лікування теплою водою.

Із того фахового журналу дісталися виїмки статті до щоденної преси та дуже зажурили доктора Чопа. Ба, навіть виїмки статті появилися з моттом: „Лише тепло!" і їх розіслало безплатно всім пацієнтам зимновідської санаторії.

Невдоволені споміж них, себто здорові, які не могли щодня ствердити покращання їх здоровля, стали відказувати та висловлювати свої бажання.

— Певно! певно! Лікування холодною водою нічого не варта. Мусимо лікуватися лише теплом, теплом!

І одного дня понад брамою колишньої фабрики спірту у Зимній Воді зявився свіжовимальований шильд із написю: „Лікувальне заведення теплою водою і санаторія д-ра Чепа".

Відтепер у часописах побіч оголошень „Лише холодна вода" стояло оголошення: „Лише тепла вода!" і пацієнти

(Докінчення на стор. 4.)

НА РІЖНІ ТЕМИ

ФАКТИ: ЩО З НИМИ РОБИТИ?

Відомий анґлійський публицист і супільний діяч Норман Анджел написав до „Ню Йорк Таймсу" листа про проблеми Індії. У ньому Н. Анджел показує на всі труднощі, які стоять перед британійським міністром Крипсом, що власне приїхав до Індії для вирішення „проблеми Індії". Він вичисляє одну трудність за другою, що ждуть сер Крипса. Їх вичислення робить просто подавляюче враження. Анджел цього й не закриває. Та він заявляє, проблема Індії може бути розвязана, всі труднощі можуть бути переможені.

Як її розвязати, Анджел не подає. „Одначе", — каже він, „не можна розвязати проблеми (Індії) ні помогти военним зусиллям, коли будеться вдавати, що факти не існують. Станьмо чолом до фактів правдиво й спокійно".

FACE THE FACTS

Так називается цей клич по анґлійськи. Короткі, як звичайно в старій анґлійській мові, односкладові слова. До того головні слова починаються з тої самої букви, знову за старим правилом анґлійської мови, що виходять з нахилу анґлійців почувати настрій від таких самих звуків на початку слів, як це ми звикли почувати, коли слова кінчаються такими самими кінцівками.

Перекласти цей анґлійський клич українською мовою не так легко. Можна його перекласти на кілька способів. Наприклад: Погляньте фактам в очі. Або: Станьте обличчям до фактів. Станьте з фактами око в око (чи: віч-на-віч). Може ще далі заступити само слово „факт" (з походження латинське) якимось словом українського походження, як: дійсна подія.

Уже самий факт, що на цей клич нема в українській мові готової форми, що її щойно приходиться перекладати, насуває підозріння, що й сама правда, яку ця готова анґлійська фраза висказує, ще не є зовсім так признана українцями, як вона є признана анґлійцями.

ФАКТИ И СТРУСІ

Звісна річ, що з гарними фактами великих трудноців ніхто не має. Поглянути тверезими очима на гарні факти кожной потрапить. Ніхто, або краще скажім, малохто боїться приємних фактів.

Коли є клопоти з фактами, то по всякій правдоподібности з неприємними. На них людина не любить дивитися, як не любить око дивитися в сильне світло, як не любить обличча звертатися проти шпаркого вітру або до пекучого вогню. На ріжні способи люди уникають таких неприємних річей. Одні відвертають обличча. Інші закривають руками. Ще інші просто звертають свої кроки в інший бік.

Відома загальна поговірка про поведінку струсів на вид небезпеки. Мовляв, на вид небезпеки струсі ховають голови в пісок: не бачучи з піску небезпеки, вони дурять себе, що небезпеки нема.

СТРУСІ И ЛЮДИ

Кажуть учені, що розсліджували справу, що струсі не ховають голови в пісок на вид небезпеки.

Та не дивлячися на те, що ця поговірка може й неправдива про струсів, вона дуже образово малює поведінку деяких людей на вид неприємних фактів. У відношенні до людей цей образ, якщо має яку хибу, то хіба цю, що він підсуває тільки один спосіб поведінки на вид небезпеки, тоді як люди придумалц подібних ненормальних способів цілу низку. Просто кожний по свойому божевільний.

ОБЛИЧЧАМ ДО СВІТОВОЇ ПОЛІТИКИ

З подібним наміром, з яким анґлієць Нормен Анджел розписався в своїй статті про проблеми Індії, американець голяндського роду, проф. Николас Джан Спайкмен, розписався в своїй книжці „Стратеґія Америки в світовій політиці", про питання, які ставить перед світом теперішня війна.

Очевидно, він виходить з заложення, що Обєднані Держави мають виграти війну, але не дивлячися на те, він розглядає такі питання, як наприклад: Чи добре це було би, щоб у цій війні Японія зовсім перестала існувати як держава? Чи добре це було би для світу, якби війна в Европі скінчилася повною перемогою Німеччини? Або Росії?

Спайкмен доказує в своїй книжці, що мир після цеї війни мусить найти спосіб поґодити зо собою ріжні аспірації анґльо-саксів, росіян, китайців і гіндусів та знайти рівновагу між цілою масою сил, розкинених по цілій земній кулі.

Відомий „переглядач" нових книжок у „Ню Йорк Таймсі", Джан Чеймберлин, подавши побіжно висновки проф. Спайкмена, питається:

„Чи це цинізм? Деякі люди сказали би так". Він пригадує на пояснення відомого анґлійського письменника Сомерсета Мома про цинізм: „Якщо подивитися правді в обличча й брати людську природу такою, якою вона є, сміючися, як вона безглузна, й сумувати над нею без краю, як вона жалюгідна, ну, якщо це є цинізм, то я думаю, що й я цинік".

Суперечка за значіння цинізму виринула з того, що хтось там назвав Мома циніком, тоді як він почував, що він тільки не відвертався від неприємних сторін людського життя, а приглядався йому й малював його таким, як його бачив.

ВІЙНА БЕЗ ГАРАНТІЇ

Який тиждень тому один американський виховник виступив з поглядом, щоб учителі не закривали перед дітьми можливости а м е р иканської програної в цій війні. Мовляв, вбиваючи дітям у голову, що Америка може війну програти, заставиться мимоходом дітей сказати таке родичам, а це заставить родичів засукати рукави й взятися всіми силами до війни.

Навязуючи до цеї думки, нюйорський тижневик „Ню Репоблик" пригадує Американцям, що Америка тепер воює за своє існування й що вона зовсім не має ніякої ґарантії, що цю війну виграє. Доспіх війни залежить від зужиття всеї сили американського населення, мужеського й жіночого. Ми мусимо зужити всіх мужчин, без огляду на те, чи вони самотні, чи жонаті, як це робить просто кожна країна в світі (платячи при тому удержання жінкам, як цього буде треба). Ми будемо мусіти вжити жінок для небоевої служби, не звертаючи на їх особисті догоди, як ми не звертаємо уваги на догоду вояка або робітника, пісданого до фабрики.

„Чим скорше ми станемо обличчам в обличча до тих фактів і почнемо ділати, тим краще для нас".

Домашний Фронт

(З серії тижневих статтей Ради Военної Продукції).

Цьогорічна весна є щось більше ніж час, коли цвите. Як ви думаєте про весну й війну, ви думаєте про весняні кампанії, про поновлені наступи. Нема сумніву, що наші вороги будуть пробувати нові наступи на боевих фронтах і — хоч на деякий час — ми можемо мати недобрі новини.

Але тільки на деякий час. Тому, що ми маємо розпочати нашу власну велику кампанію на домашньому фронті, велику кампанію виробництва зброї, яка дасть змогу нам та нашим союзникам перейти в наступ на кожному фронті.

По цілій країні сьогодня провадяться розмови поміж індустріяльним робітництвом, індустріяльним зарядом та військовими людьми. Ці розмови мають тільки одну мету: встановити таку систему, щоб кожна рука, кожний мозок, кожна машина повно працювали для военного виробництва.

Є інші наступи домашнього фронту, постійні наступи, які підтримують цю велику военно-продукційну кампанію під керуванням Ради Военної Продукції. Вони торкаються всіх нас. Бюро Адміністрації Цін (ОПА) йде вперед, змагаючись не допустити великого піднесення цін; Рада Военної Продукції робить поступ в своїй програмі переведення фабрик мирного часу на военні арсенали; кожний з нас повинен посувати вперед кампанію за збереженням матеріялів та не допускати марнотравства. Це наш обовязок слідкувати, аби вся стара ґума, метал і папір дійшли до покупця старих річей, а через нього до заводів.

Останнього тижня ОПА зробило два кроки, які допоможуть в змаганні понизити домашні видатки. ОПА піддало 90 відсотків краевих продуктів з свинського мяса — а це значить в більше ніж половину нашого цілого мясного запасу — під розпорядження про 60-денну найвищу гуртову ціну. ОПА також встановило ціни на товари з рейону та бавовни, які швидко зростали. Подібна акція ОПА має стримати ціни в дрібнім продажу від невиправданого зросту й наколи цього не досить, ОПА завше може вмішатись в так званий „рівень дрібного продажу" та встановити ціни, які можуть вимагатись в крамницях, де ви купуєте.

—o—

Одну річ ніхто з нас не сміє забувати, коли ми думаємо про недостатки, пайкування та всі невигоди военного часу, а це те, що Злучені Держави Америки мають не тільки одіти, прогодувати й озброїти себе, але зобовязалися також помогти озброїти, одіти та прогодувати народи, які борються разом з нами.

В якому розмірі ця поміч повинна бути уділена, вказано в звіті за останній тиждень адміністрації „Ленд-Ліз" — аґенції, якій доручено ті справи. Той звіт вказує, що хоч було доставлено запасів та іншої помочі більше як на $2,500,000,000; „те, що було зроблено є далеко невистарчаючим для того, що потрібне до перемоги; це важкий факт, що в порівнанні з потребою, обсяг допомоги був малий". Рада Военної Продукції останнього тижня наказала фабрикантам консервованих фруктів і ґородини відкласти на бік частину цьогорічного виробу й дещо з того буде відіслано нашим союзникам за море.

—o—

Як дні збільшуються і зеленіє листя, наступає більше змін. Після 1. травня не будуть виroблятись музичні автомати, 1. квітня фактично скінчиться вживання найлан для жіночих панчіх, машини до писання будуть продаватись по карткам, 15. травня скінчиться виробництво машин до прання, більшість кращої шкіри на підошви буде зберігатись для військових черевиків та 22. квітня будуть перевезені з фабрик до складів останні радіо та радіо-фонографи для цивільного вжитку.

Всі ці зміни є наслідком военних потреб. Жінки будуть носити рейон та бавовну тому, що найлан іде для збройних частин як матеріял на парашути; фабрики радія вироблятимуть зброю та военні радія.

—o—

Одна галузь, в якій Рада Военної Продукції не хоче ніякої більшої зміни, є здається галузь жіночих мод. Рада зняла відвороти внизу мужеських штанів для заощадження вовни, але завданням наступного розпорядження для жіночого одягу буде „більш менш заморозити існуючий вигляд". Це звичайно буде означати, що жінки можуть носити ще добрі одяги так довго, доки будуть придатними, не турбуючись, що вони „вийдуть з моди".

—o—

Рада Военної Продукції вказує, що ви можете помогти зменшити недостачу щітини, дбаючи за свої зубні щіточки, щітки до волосся, мальовання... Рада каже, що особи, які мають непридатні ґумові опони, повинні віддати їх покупцям старих річей... не палити також стару ґуму в своїх садках... Рада вдарила по спекуляції ґумовими опонами, встановивши найвищі ціни на вживані опони і один торговець новими опонами в Олбани, Н. П. був покараний за порушення розпорядження про пайкування... він не дістане більше опон аж до 30. червня.

ПЕРШИЙ СТРІЛ. Американська артилерія віддає перший пробний стріл в Північній Ірляндії. Місцевости, очевидно, не подано. Вправам приглядається генерал Росел Гартл (третій від лівої руки), що командує американськими військами в Ірляндії.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

БРУКЛИН, Н. Й.

Закупили Бондів за $115,338.

Заходами Центрального Комітету відбулися у нас загальні збори української громади в справі поширення закупна Бондів Оборони, щоб допомогти Вуйкови Семови чимскорше виграти війну і перемогти ворогів демократії.

Збори відкрив і перепроваджував о. декан Антін Лотович, предсідник Центрального Комітету.

Промовляли: о. А. Лотович, п. С. Дреслер, представник департаменту скарбу, і гром. Ю. Павчак. Збори тривали несповна дві години і в тому часі приявні громадянки і громадяни зголошувались по закупно бондів, а також ті, що вже закупили подавали суму і числа бондів, які списували: панни Олена Мудрик і Сорока та гр. Пелех.

По обчисленні показалось, що по нинішний день наші громадяни вже закупили Бондів Оборони на суму 99 тисяч 538 долярів. На зборах зголосились закупити на суму 15 тисяч 800 долярів. Що разом робить суму 115 тисяч 338 долярів. Присутні заявили, що будуть помагати своїй новій вітчині після своїх сил аж до останньої перемоги волі над неволею.

Славно бруклинська громадо! Ви докажете ось таким ділом, що вам дорога ця наша прибрана Батьківщина, що ви вмієте відвдячитись за волю, за нагоду свобідного життя, за всі блага, яких ви зазнали у новій нашій Батьківщині!

Будьте певні, що помагаючи нашій батьківщині перемогти проклятих ворогів демократії, ви тим самим помагаете нашим браттям в Україні звільнитись від всіх займанців. Щераз слава!

На Червоний Хрест Приявні зложили $27.00. Інтересно, що ні один з „червоних" на збори не прийшов і не закупив Бондів Оборони Америки, хоч на зборах скликаних п. Яремою до Ню Йорку було їх там аж чотири з Бруклина.

Справа закупна Бондів Оборони в нашій громаді буде продовжуватися так довго, доки цього будуть вимагати потреби краю і доки цього буде жадати від нас наш президент Френклін Делано Рузвелт.

Ю. Павчак.

ҐЕРИ, ІНД.

Ґерівська громада будиться зі сну.

По траґедії Карпатської України запанувала у нас якась апатія до всього публичного життя і аж до цього часу ніхто не мав відваги збудити нас із того літарґічного сну і розпочати яку працю.

Та життя не стоїть на місці, а поступає скорим темпом вперед. Наша прибрана батьківщина знайшлась у війні. Всі народи замешкуючі Америку зачали орґанізуватись, робити приготовання до так званої Цивільної Оборони. А при тім поширюють розпродаж „Діфенс Бондс" і збирають фонд на А. Ч. Хрест.

Місцеві власти видали заклик до всіх своїх громадян, мешкаючих в стейті Індіяна, щоби кожна національна ґрупа вибрала по одному представникови до Цивільного Оборонного Комітету і щоби всі старалися збирати фонд на А. Ч. Хрест та занялися розпродажжю „Діфенс Бондс".

Українська громада в Ґери таксамо не остала позаду, а зійшлася на збори досить чисельно в неділю, дня 22-го лютого в „Інтернешенел Інститют". Зборами проводив А. Цебак; секретарювала панна Кукула. На зборах промовляв представник Цивільної Оборони Л. С. Хрістофер, з походження серб, котрий знає українську історію і відноситься прихильно до українців. На зборах стверджено, що українські орґанізації закупили „Діфенс Бондс", а таксамо поодинокі люди окремо покупили по кілька бондів.

Добре булоб перевести реєстрацію і переконатися кілько взагалі українці закупили? Дальше вибрано Оборонний Комітет, Крім того від українців зістав іменований до так званого „Стаф Координейторс" наш союзовець А. Цебак. При кінці переведено збірку на А. Ч. Хрест, котра принесла $30.25.

Жертвували: від. 100 У. Н. Союзу і М. Пант по $5; А. Цебак, пані Цебак; Г. Лавровський, І. Кукула, Т. Клиса, В. Заготинець, І. Гриневич, Ст. Стесик, Кузьма, Т. Клиса, Допіряк, Данко, Н. Софяк, В. Андрусяк по $1; І. Зик $1.25; І. Свердин 75 ц.; А. Кукула 65 ц. Разом $30.25.

На другий день місцева преса помістила про збори слідуюче:

CEBAK IS NAMED UKRAINIAN'S CIVIL DEFENSE CHAIRMAN

Group Also Votes $30.25 For Red Cross Drive

Andrew Cebak has been named chairman of Ukrainian groups affiliated with the nationality section of the civilian defense organization, according to L. C. Christopher, member of the civilian defense committee.

Meeting at the International Institute Sunday, representatives of various Ukrainian organizations named the following committee heads:

Nicholas Kukula, representative to inner council of "R" group; Nicholas Sofiak, Jr., and Nicholas Grenevich, assistant group leaders; and these co-ordinators—Nicholas Sofiak, Sr., air raid wardens; John Lawrosky, fire wardens; John Zuk, Cr., rescue squads; Vasil Andrusak, evacuation; John Grenevich, housing; Harry Lawrosky, feeding; Michael Pant, first-aid stations, and Frank Kylsa, Jr., training.

A $30.25 contribution for the war relief fund of the Gary Red Cross was collected.

Addressing the gathering, Christopher said it is the duty of every citizen and alien to co-operate and participate fully in the civilian defense program. Loyalty to America and its cause is the first essential, he declared, explaining the functions of "R" group.

Як Поширюють Серед Американців Знання Про Україну?

(В тій рубриці подаватимемо імена тих осіб чи орґанізацій, що будуть закуповувати книжки про Україну і українських людей для американських інституцій чи американських визначних людей).

Елмайра, Н. Й. — Братство св. Архистратига Михаїла, відділ 51. Провидіння в Елмайра Гайц, закупило один примірник „Історії України" М. Грушевського і одну книжку Ю. Вернадського „Богдан - гетьман України", призначуючи першу книжку для місцевої публичної бібліотеки, а другу для відділу.

Еквадор від екватар, що значить ревник, бо він переходить через цю державу. Стала независимою в 1831. р.

—o—

Шкляні посуди не тріскають, якщо їх виваримо в воді з сіллю і поволи охолодимо.

ВИГЛЯД ЛЮДИНИ І ЇЇ ВДАЧА

Віддавна цікавили людину можливості пізнати вдачу свого ближнього з його вигляду. Особливо звертає на себе увагу обличчя людини; в Кулішевій „Чорній Раді" примітивні запорожські діди не хочуть бити Кирила Тура києм по голові, бо, як казав один дід, „голова — образ і подоба божа, гріх підіймати на неї кия". Також очі, „вікна душі", багато говорять, чи повинні говорити, про вдачу людини. Не диво, що розвинулася спеціяльна наука — **фізіогноміка**, що має за ціль на основі будови обличчя людини, чи цілого тіла, розпізнати тривалі диспозиції (наклони) даного осібняка.

Як кожна наука, так само й фізіогноміка мала свої манівці. Початок її виводили ще від Аристотеля, котрому неслушно приписували твір на ту тему. Та псевдо-аристотелівська праця дуже наївна. Згідно з нею людина повинна мати такі диспозиції, як найбільше до неї подібні звірята. Напр. хтось має, скажім, грубий ніс — то повинен бути лінивий. Або знову інший має гострий ніс — повинен бути злісним. Чому? Ясно: пес має тонкий ніс і, як відомо, скоро попадає в злість. Хто має тонке волосся, повинен бути боягузом, бо — олень також має тонке волосся... Знаменита теорія, що оправдує наш щоденний вислів: „ніс того добродія мені не подобається!"

Очевидно, все це дурниці, бо річ не в зовнішних подібностях. Уважніші, наукові досліди мусіли відкинути таке наївне розумування. Але це ще не кінець манівців. Існувала ще одна „наука", звана **френольогією.** Вона спиралася на тім, що ріжнородні випуклості чи заглиблення людського черепа мають нібито тісний звязок із умовими силами людини; звідти, на думку френольогів, із вигляду черепа людини можна розпізнати її вдачу. Особливо поширеною була френольогія в добі „просвічення", а найвизначнішим френольогом був німецький лікар **Ґаль** (1758—1828). Він льокалізував кожну здібність на горішній поверхні мізкових півкуль, але послугувався при тому дуже наївними методами. Не диво, що вже в 1822 р. Флюран виказав помилковість того роду дослідів.

Інакше і з більшим успіхом пробував справу фізіогноміки зробити правдивою наукою **Іван Ляфатер** (1741—1801), протестантський духовний, родом зі Швайцарії; при тому це був іще й поет, теольоґ і містик. Праця його була спрямована проти безбожности доби „просвічення"; протиставив йому Ляфатер свої (1766—1780). Він доказує, як можна з обличчя (фізіогномії) людини пізнати її вдачу. Праця викликала серед сучасників величезне враження; ще й досі Ляфатер уважається за творця фізіогноміки як науки.

Трохи в іншім напрямі пішли досліди **Цезара Льомброзо** (1836—1909. Це італієць жидівського походження. Ціле своє життя був він революціонер лівого напрямку; брав участь у італійських визвольних заговорах, а ціле життя писав статті в радикальних і соціялістичних часописах. Вже як студент писав наукові праці, а 1864 р. став професором психіятрії в Падуї. На цьому становищі видав він свою голосну працю про ґеніяльність і ненормальність. Старається тут Льомброзо доказати, що ґеніяльність і ненормальність психічна ходять у парі. Він зібрав багато фактів із ріжних часів і ріжних країн. Пізніше, уже на старість, іще раз повернув до того питання у праці п. н. „Нуові студі суль Ґеніо" (1902). Тут аналізує він основно біоґрафії таких людей, як Мацоні, Колюмб, Толстой, Петрарка й ін. і виказує в них багато анормального. Крім цього Льомброзо знаний зі своєї теорії злочинця. Обговорює він ці справи головно в двох працях, „Л'Уомо делінквенте" (1876, 5. вид. поширене 1896—7) і „Ла Донна деліквенте" (1893), де займається злочинцями серед мужчин і жінок. Звичайно думається, що Льомброзо вважав злочинця за умово хорого. Це не цілком вірне. Так ярко він ніколи не ставив справи. Він уважав злочинця за людину дику чи здичілу, за істоту з деякими ненормальностями фізичними й духовими. Напр. злочинець тупий, лінивий, гордий, непостійний, забобонний, без милосердя, відданий гарячим напоям і розпусті. Цю теорію доповнили Ґарофальо, Феррі й інші, але в психіятрії вона не знайшла ширшого признання; напр. у Німеччині проти Льомброза виступило кілька психіятрів (Бер, Неке, і ін.).

Отся горстка фактів має на меті вказати, як працююча думка нераз ходить манівцями, шукаючи правди, — але врешті з тих манівців виходить на правильний шлях.

ОБОРОНЦІ ФИЛИПИНІВ. — Манільський відділ жіночого амбулянсу оборонного корпусу в Лос Анджелесі, одинока організація того роду, зложена вся з филипинських жінок, дістає лекції від д-ра Ґ. Ґ. Медисона.

МОЛОДА АМЕРИКА МАЛЮЄ. — Сотки молодих артистів від дитячого садку до покінчення вищих шкіл предложили свої твори, мальовила й рисунки, на сему річну виставу в Американському Музею Природних Наук у Ню Йорку, що буде тривати від 2. до 19. квітня. На світлині: група школярів в одній нюаркській школі приготовляє твори для вистави.

Зимно, Тепло, Літепло!

(Докінчення зо стор. 2.)

д-ра Чопа, яким уже надоїло лікування холодною водою, втікали гурмою до д-ра Чепа.

Слава нового підприємства росла з дня на день. Пацієнти, які втікли від лікування холодною водою в д-ра Чопа, переконалися, що д-р Чеп мучить іще більше своїх пацієнтів.

Коли в д-ра Чопа вони мусіли мерзнути, то в новому лікувальному заведенні їх попросту варили. Коли там давали їсти лише мясо, то тут вільно було їсти лише городовину та мучні страви. Коли хорих у д-ра Чопа попросту місили, то тут вони мусіли рубати дрова, носити вугілля, підпалювати вогонь під кітлом і дбати, щоб він не погас.

Доктор Чоп із часом побачив, що доктор Чеп знищить холод своїм теплом. Колиб прийшлося ще довго вести цю війну, то незабаром випомпуе до дна все вартісне з криниці, що її одідичив по тітці. Так то одного дня професор рішився на дуже важну річ: зявився у свого колишнього асистента, а теперішнього конкурента.

— Любий приятелю, ось я прийшов до вас предложити вам мир. Признаю, що ви перемогли мене. Ваша правда, ваша метода справедлива. Тому я повідомляю вас, що я ще сьогодні замовлю потрібні кітли, щоби вернутися до вашої цінної методи лікування.

Тепер злякався доктор Чеп, одначе не втратив притомности ума.

— Так? То краще ви купіть моє підприємство, бо коли ви, поважаний товаришу, будете теплі, я звернуся до зимна. Два заведення з теплою водою в одному місці не можуть добре розвиватися.

— Тут ви також маєте рацію, любий товаришу. Та я хочу вам ще щось сказати, що певно буде найкращим виходом із положення.

— Щож це таке?

— Ви певно знаєте, що я маю девятнацятьлітню дочку в інституті англійських дівчат. Ця чудова дитина кохає вас — хоч вас не знає. Колиб ви також кохали її, а я мав би це щастя, що міг би звати вас моїм зятем, то ми моглиб получити оба підприємства.

— Даю мою руку! — відповів урадуваний доктор Чеп.

Оба лікарі погодилися, що вже досить тепла й холоду. Кожна ця лікувальна метода, так сказати, вичерпалася, а будучина належала до третьої, до ще непідмінованої „літеплої" методи.

Потрібні до того фахові статті та часописні звідомлення й оголошення не дали також ждати на себе, а вже в найближчому сезоні проповідували д-р Чоп і д-р Чеп гасло: „Лише літепло!"

Злучена санаторія для лікування літеплою водою ледви могла помістити недужих. Одідичена криниця зливала безупинну свою студену воду з теплою водою кітла колишньої фабрики спірту для добра терплячого людства.

„Вспокіймо наші нерви, злагіднім загальне почування наших членів!" Це поручає кожному д-р Чоп і д-р Чеп, одинокі відкривці та фаховці лікування літеплою водою.

Оба за короткий час стали міліонерами. Тисячі вилікованих благословили їх назвища, бо коли люди видержали холодну й теплу воду, то чому не мали би видержати літеплої? (Кінець).

ВАТИКАН ПІКЛУЄТЬСЯ ПОЛОНЕНИМИ

БЕРН. — В добре поінформованих колах говорять, що вкоротці Ватикан розпічне широку акцію, в ціли несення помочи всім полоненим воякам, ріжних країв. В першу чергу ватиканські власти вишлять місії до всіх концентраційних таборів в ціли провірення положення. Далі будуть добиватись від дотичних властей, щоб інвалідів випускали домів. Вкінці будуть займатись безпосередньою підмогою.

АРҐЕНТИНСЬКА МІСІЯ ВЕЗЕ АМЕРИКАНСЬКІ ПРОПОЗИЦІЇ

ВАШИНҐТОН. — Підсекретар стейту Сомнер Велес заявив, що арґентинська військова місія, яка перебувала в Америці в справі набуття зброї, вертає домів та везе американські пропозиції для арґентинського уряду. Він твердив, що покищо не можна сказати, чи місія знову поверне до Вашинґтону. За час її побуту дискутовано ріжні проблеми, що відносяться до обох країв та цілої півкулі.

КОНТРОЛЯ ЦІН НА ЧАЙ

Введенням нової найвищої ціни на чай з днем 3. лютого ще один товар широкого домашнього вжитку віддано під контролю цін Бюром Адміністрації Цін.

Кажуть урядовці того бюра, що запаси чаю, який майже весь привозився з Далекого Сходу, будуть вистарчаючі ще на пять або шість місяців, але з погіршенням положення в Голяндській Східній Індії та загрозою Цейлону й Індії надія поповнення запасів не була блискучою.

В 1941 році ввіз чаю до Злучених Держав досягав коло 107,000,000 фунтів. Річне споживання є біля 100,000,000 фунтів. Бюро Адміністрації Цін припускає, що гуртові продавці мають великі запаси під рукою, які не зазначені в загальному урядовому списку і це може значно збільшити запаси.

Ціни, встановлені Бюром Адміністації Цін, є помірно нижчі від переважаючих цін. Ціни на чай різко піднеслися в груднї з вибухом війни. Ціни, встановлені Бюром Адміністрації Цін, відповідають цінам останнього жовтня, заки вони пішли в гору. — (Фліс).

Зчорніле срібло можна скоро вичиститисиролю, розрізаною картоплею, на котру набираємо трохи соди до печення.

—o—

Неприємний запах у мешканню уступить, якщо кинемо на бляху кілька зісохлих помаранчевих шкірок, або трохи цукру.

ТАРЗАН, ч. 531. Напад з повітря.

Коли Тарзан побачив, що Том біжить до нього, він закричав, щоб не наближався до поля битви. Та Том думав лиш про одно: Тарзан в небезпеці!

Нагло хлопчина побачив довгу линву, що звисала вділ. Йому пригадалося довге джунглеве бадилля, по якому скачуть з дерева на дерево.

Він вхопився за линву, відбіг взад та розігнавшися, пустився вперед довгим та швидким луком...

Спускаючися з линвою вділ, він летів якраз на двох вояків, що з витягнутими мечами загрожували Тарзанові ззаду.